

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Program	5
Protokoll	7
Styrelseberättelse	19
Stadgar för Svenska Spårvägsföreningen	23
Föredrag:	
Uppsala spårvägar. Direktör <i>H. Ångström</i>	27
Strömätervinning. Maskiningenjör <i>E. Engdahl</i>	37
Spår och ledningar. Ingenjör <i>O. Lange</i>	45
Olika bromssystem vid spårvägar. Maskiningenjör <i>E. Engdahl</i>	51
Luftbromsar vid lokalbanor. Maskiningenjör <i>J. Lindholm</i>	61
Tryckluftsbromsen »Transit». Ingenjör <i>A. Anderberg</i>	69
Inledningsföredrag till diskussion rörande bromsfrågan vid elektrisk spårvägsdrift. Direktör <i>H. Ångström</i>	75
Försöksresultat med olika bygeltyper och kontaktskenor vid Göteborgs spårvägar. Ingenjör <i>O. Malmer</i>	85
Samarbete mellan spårvägar och omnibussar. Direktör <i>G. Hellgren</i>	93
Järnvägs- och automobiltrafikkonferensen i Stockholm den 23—25 maj 1927. Ombudsman <i>Wilh. Augustinsson</i>	95
Omnibussen och dess utveckling. Ingenjör <i>Thor Lange</i>	101

SVENSKA SPÅRVÄGSFÖRENINGEN.

Grundad år 1905.

Styrelse:

Ordförande:

Hellgren, G., direktör, Stockholms spårvägar.

Vice ordförande:

Reuterswärd, C. A., direktör, Göteborgs spårvägar.

Övriga ledamöter:

Hultman, E., direktör, Malmö spårvägar,

Lange, O., ingenjör, Hälsingborgs spårvägar,

Nerell, Å., direktör, Stockholm—Rimbo Järnvägs Aktiebolag.

Suppleant:

Ångström, H., direktör, Uppsala spårvägar.

Sekreterare:

Augustinsson, Wilh., jur. kand., ombudsman, Stockholms spårvägar.

Ordförandens och sekretariatets

adress: Tegnérgatan 2 A, 1 tr., Stockholm,

telefon: Namnanrop: »Spårvägen.»

På inbjudan av Upsala Spårvägs Aktiebolag avhöll Svenska Spårvägsföreningen sitt 23. årsmöte i Uppsala fredagen den 23 och lördagen den 24 september 1927.

För mötet hade följande program uppgjorts:

»PROGRAM

FÖR

SVENSKA SPÅRVÄGSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE I UPPSALA

den 23—24 september 1927.

Lokal: Gillet.

Fredagen den 23 september 1927.

- Kl. 11.30
1. Årsmötets öppnande.
 2. Val av ordförande och vice ordförande för årsmöte och föreningsstämma.
 3. Val av justeringsmän.
 4. »Uppsala spårvägar». Föredrag av direktör H. Ångström, Uppsala spårvägar.

5. »*Strömåtervinning*». Föredrag av maskiningenjör *E. Engdahl*, Stockholms spårvägar.
- Kl. 13.00 Upsala Spårvägs Aktiebolags lunch å Gillet.
Besök vid Spårvägens vagnhallar samt i Domkyrkan och Universitetet.
- Kl. 15.00 6. »*Spår och ledningar*». Rapport av ingenjör *O. Lange*, Hälsingborgs spårvägar.
7. BROMSFRÅGAN:
- a) »*Olika bromssystem vid spårvägar*». Föredrag av maskiningenjör *E. Engdahl*, Stockholms spårvägar.
- b) »*Luftbromsar vid lokalbanor*». Föredrag av maskiningenjör *J. Lindholm*, Stockholm—Roslagens järnvägar.
- c) »*Tryckluftbromsen 'Transit' system Holmberg—Anderberg*». Föredrag av ingenjör *Erik Anderberg*, Lund.
Diskussion med inledningsanförande av direktör *H. Ångström*, Uppsala spårvägar.
- Kl. 19.00 Upsala Spårvägs Aktiebolags middag å Gillet.
Klädsel: Vardagsdräkt.

Lördagen den 24 september 1927.

- Kl. 9.30 8. Ordinarie föreningsstämma:
- a) Val av revisorer.
- b) Årsberättelsen.
- c) Granskning av styrelsens förvaltning och därmed sammanhängande fråga om ansvarsfrihet.
- d) Val av styrelse. (Vakanta platser efter herrar Hultqvist och Wendt. I tur att avgå herrar Hultman, Hellgren och Nerell.)
- e) Val av extra medlemmar.
- f) Förslag till nya stadgar.
- g) 1928 års möte.
9. »*Försöksresultat med olika bygeltyper och kontaktskenor*». Föredrag av ingenjör *O. Malmer*, Göteborgs spårvägar.
10. OMNIBUSSFRÅGAN:
- a) »*Samarbete mellan spårvägar och omnibussar*». Anförande av direktör *G. Hellgren*, Stockholms spårvägar.
- b) »*Järnvägs- och bilkonferensen i Stockholm 1927*». Redogörelse av sekreteraren.
- c) »*Omnibussen och dess utveckling*». Föredrag av ingenjör *Thor Lange*, Stockholms Centrala Omnibussaktiebolag.

- Kl. 12.30 Gemensam lunch å Gästis.
 Utfärd med bilar längs spårvägsbygget Uppsala—Mälaren
 samt därefter med båt till Skokloster.
- Kl. 17.30 Beräknad återkomst till Uppsala.

För dem, som så önska, ordnas söndagen den 25 september besök vid Gamla Uppsala eller Älvkarleby.»

Till årsmötet hade anmälts 47 medlemmar samt ombud och representanter för olika till föreningen anslutna företag. Av de anmälda hade ordföranden i styrelsen för Uppsala Spårvägs Aktiebolag, landshövdingen H. Hammarskjöld, på grund av sjukdom blivit förhindrad bevista mötet.

Följande, utanför föreningen stående personer hade dessutom inbjudits till årsmötet:

Ingenjören Erik Anderberg, Holmbergs Mekaniska Verkstads Aktiebolag, Lund.

Rådmannen K. G. Ewerlöf, stadsombudsman, Uppsala.

Redaktören Axel Johansson, Uppsala Nya Tidning, Uppsala.

Professorn U. Quensel, stadsfullmäktiges ordförande, Uppsala.

Professorn A. Sjöström, v. ordförande i styrelsen för Spårvägsaktiebolaget Uppsala—Mälaren, Ultuna.

Ingenjören O. Sturzen-Becker, Uppsala stads elektricitetsverk, Uppsala.

Redaktören, fil. d:r E. N. Söderberg, tidningen Uppsala, Uppsala.

Civilingenjören H. Tisell, Elektriska Prövningsanstalten, Stockholm.

Det vid mötet förda protokollet var av följande lydelse:

»Protokoll, hållet vid Svenska Spårvägsföreningens årsmöte å Hotell Uppsala Gille i Uppsala den 23—24 september 1927.

Närvarande:

Aktiebolaget Stockholms Spårvägar:

Överingenjören G. H. Hultman.

Direktören Gösta Hellgren.

Kamreraren O. Westerberg.

Trafikchefen E. Magnuson.

Maskiningenjören E. Engdahl.

Baningenjören R. Gripe.

Ingenjören Thor Lange.

Ombudsmannen Wilh. Augustinsson.

Gävle Stads Spårvägar:

Förste kontorsbiträdet *J. V. Lindh.*
 Ingenjören *S. Landqvist.*

Göteborgs Spårvägar:

Kassören *Hugo Larsson.*
 Ingenjören *J. Eduards.*
 Direktören *C. A. Reuterswärd.*
 Ingenjören *O. Malmer.*

Hälsingborgs Stads Spårvägar:

Ordföranden i styrelsen för Hälsingborgs kommunala affärsverk *Anders Persson.*
 Överingenjören *Eduard Schön.*
 Verkstadsförmannen *Axel Ahlgren.*
 Ingenjören *O. Lange.*

Järnvägsaktiebolaget Stockholm—Saltsjön:

Direktören *Håkan Bodman.*

Karlskrona Stads Spårvägar:

Kamreraren *O. Kloo.*
 Ingenjören *H. Lund.*

Lidingö Trafikaktiebolag:

Direktören *Dan Lundvall.*
 Trafikinspektören *Erik Schéle.*

Malmö Stads Spårvägar:

Förste telegrafkontrollören *C. Th. Sandström.*
 Direktören *Einar Hultman.*

Norrköpings Spårvägar:

Ingenjören *Thore Frisk.*

Stockholm—Rimbo Järnvägs Aktiebolag:

Direktören *Åke Nerell.*
 Maskiningenjören *J. Lindholm.*

Sundsvalls Spårvägs Aktiebolag:

Civilingenjören *Alf Lindén.*

Deltagare i årsmötet 1927.

*Trafikaktiebolaget Stockholm—Södra Lidingön:*Kaptenen *Hj. Unander.*Kaptenen *J. A. Ericsson.**Upsala Spårvägs Aktiebolag:*Borgmästaren *Joh. von Bahr.*Majoren *Anders Sjöstedt.*Direktören *Anders Strandberg.*Krigsdomaren *John Åström.*Disponenten *S. Strandberg.*Auditören *Joel Svedberg.*Direktören *Hilding Ångström.**Hedersledamoten*Kaptenen *Ernst Hjortzberg, Stockholm.**Styrelseledamoten*Direktören *Ivar Wendt, Jonsered.**Extra medlemmar:*Byrådirektören *I. Billing, Stockholm.*Statsinspektören *K. Landtmansson, Stockholm.*Trafikchefen *K. A. Pallin, Hagfors.*Majoren *L. W. Stähle, Kalmar.**Särskilt inbjudna:*Ingenjören *Erik Anderberg, Lund.*Rådmannen *K. G. Ewerlöf, Uppsala.*Redaktören *Axel Johansson, Uppsala.*Professorn *U. Quensel, Uppsala.*Professorn *A. Sjöström, Ultuna.*Ingenjören *O. Sturzen-Becker, Uppsala.*Redaktören *E. N. Söderberg, Uppsala.*Civilingenjören *H. Tisell, Stockholm.**Fredagen den 23 september 1927.*

§ 1.

Sedan vice ordföranden i styrelsen för Upsala Spårvägs Aktiebolag, borgmästaren Joh. von Bahr, å sagda bolags och Uppsala stads vägnar hälsat Svenska Spårvägsföreningen och dess medlemmar välkomna till Uppsala, förklarade ordföranden i föreningens styrelse, direktören Gösta Hellgren, mötet öppnat. I sitt anförande frambar direktör Hellgren för-

eningens tack till Upsala Spårvägs Aktiebolag för inbjudningen och beklagade, att bolagets styrelseordförande, landshövdingen Hammar-skjöld, på grund av ohälsa sett sig förhindrad att tillstädeskomma.

§ 2.

I omedelbar anslutning härtill erinrade direktör Hellgren om den stora förlust, som sedan föregående års möte drabbat föreningen, i det dess ordförande, konsuln A. Hultqvist, den 19 juli 1926 avlidit genom olyckshändelse. Herr Hellgren frambar i sin minnesruna föreningens varma tack för det oegennyttiga och intresserade arbete, den avlidne allt sedan föreningens stiftande utfört inom densamma.

Herr Hellgren tolkade jämväl föreningens saknad efter chefen för Sundsvalls spårvägar ingenjören W. Schmidt, som den 23 mars 1927 avgått med döden.

Herr Hellgrens anförande åhördes stående.

§ 3.

Härefter utsågos direktören Gösta Hellgren till ordförande och borgmästaren Joh. von Bahr till vice ordförande vid mötet.

Undertecknad Augustinsson hade att såsom föreningens sekreterare föra protokoll över mötesförhandlingarna.

§ 4.

Att jämte ordföranden justera protokollet utsågos herrar Hilding Ångström och Håkan Bodman.

§ 5.

Härefter höll direktören Hilding Ångström föredrag om »*Uppsala spårvägar*». Föredraget, som belystes med skioptikonbilder, skulle biläggas detta protokoll. (*Bil. A.*)

§ 6.

Maskiningenjören E. Engdahl, Stockholm, höll ett likaledes med skioptikonbilder beledsagat föredrag om »*Strömåtervinning*», här bilagt. (*Bil. B.*)

Efter föredraget pointerade civilingenjören Henrik Tisell, Stockholm, nödvändigheten av att i föredraget berörda anordningar, innan de toges i praktiskt bruk, bleve med hänsyn till trafiksäkerheten ytterligare fullkomnade (*Bil. C.*), varjämte ordföranden framhöll den rent ekonomiska betydelsen av strömåtervinning. Anordningen kunde dock tyvärr endast komma till bruk i företag, vars banor framdragits i kuperad terräng.

Härefter avbrötos förhandlingarna och intogs under värdskap av Upsala Spårvägs Aktiebolag lunch å Restaurant Uppsala Gille.

Efter lunchen avhämtades mötesdeltagarna å Stora Torget av abonnerade spårvagnar för avfärd till spårvägsbolagets verkstäder och vagnhallar vid Norra stationen. Med direktör Ångström och ingenjör O. Albro såsom ciceroner genomgingos anläggningarna, varvid bl. a. en ny sorts böjda ledningsstolpar demonstrerades.

Återfärden ställdes till domkyrkan, som jämte biblioteket och Trefaldighetskyrkan besågos under ledning av bibliotekarien A. Uggla.

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.30.

§ 7.

Ledamoten av kommittén för »*Spår och Ledningar*» ingenjören O. Lange, Hälsingborg, föredrog härefter kommitténs rapport, här bilagd. (Bil. D.)

§ 8.

Härefter följde föredrag av maskiningenjören E. Engdahl, Stockholm, angående »*Olika bromssystem vid spårvägar*». Föredraget, här bilagt (Bil. E), belystes av skioptikonbilder.

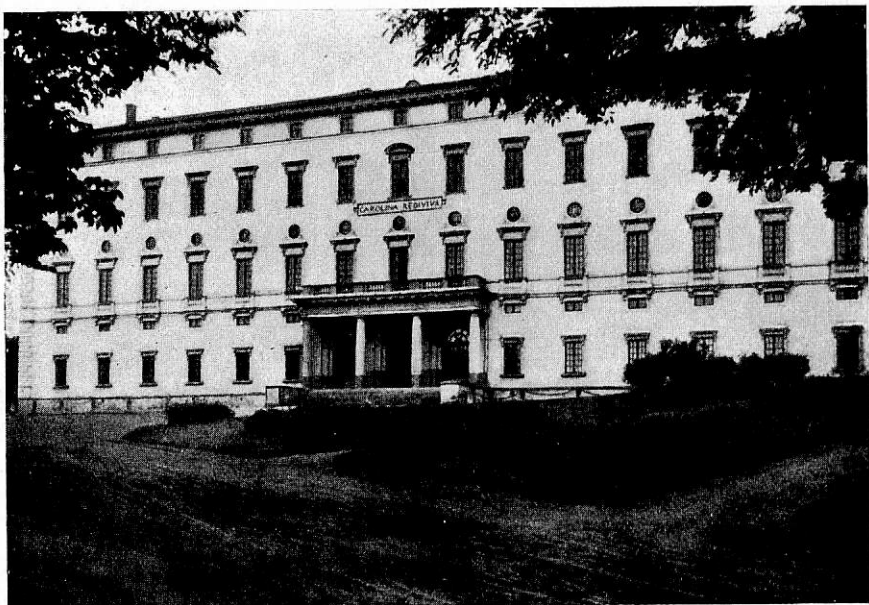
§ 9.

I omedelbar anslutning till sistnämnda föredrag höll maskiningenjören J. Lindholm, Stockholm, föredrag om »*Luftbromsar vid lokalbanor*» (Bil. F), varefter förhandlingarna kl. 18,15 med anledning av den framskridna tiden avbrötos för att återupptagas nästföljande dag kl. 9,30 för behandling av »Bromsfrågan» i återstående delar.

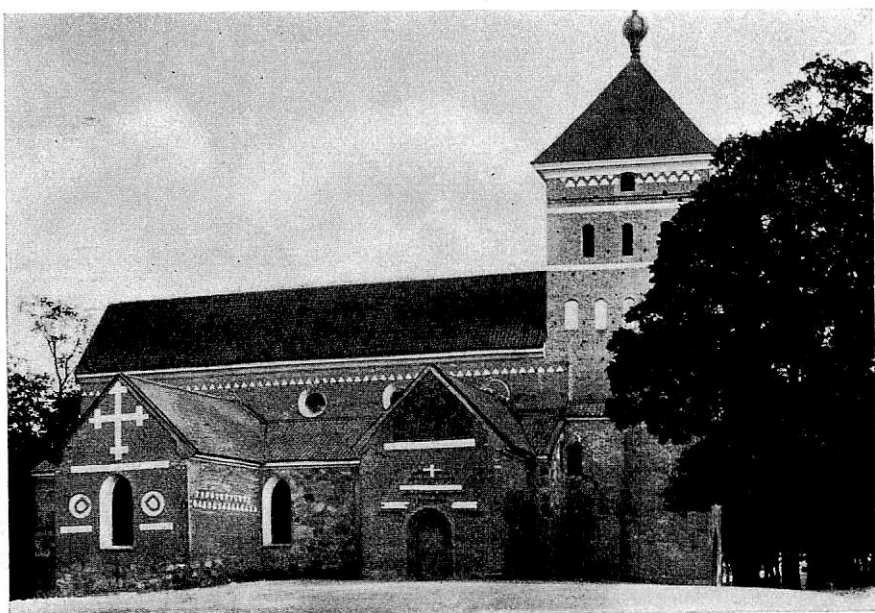
Till kl. 19,15 hade Upsala Spårvägs Aktiebolag inbjudit mötesdeltagarna och representanter för den lokala förvaltningen m. fl. till middag å Hotell Uppsala Gille.

Vid middagen presiderade borgmästaren von Bahr, som gjorde sig till tolk för Upsala Spårvägs Aktiebolags tacksamhet mot Svenska Spårvägsföreningen och glädje över att i Uppsala få mottaga landets spårvägsmän. Direktör Hellgren tackade å föreningens vägnar för hitills visad och blivande gästfrihet och utvecklade föreningens program såsom en sammanslutning av Sveriges lokala kommunikationsföretag. Borgmästare v. Bahr erinrade vidare om den nya länk i Uppsala kommunikationer, som den under stadens medverkan tillkomna spårvägsanläggningen till Mälaren utgjorde. Talet för föredragshållarna vid mötet hölls av direktören Wendt. Gästernas tack framfördes av ordföranden i Uppsala stadsfullmäktige, professorn Quensel.

Under det samkväm, som följde efter middagen, förevisades ett antal trafikbilder, varjämte en kvartett från sällskapet O. D. bidrog med sång.

Biblioteket.

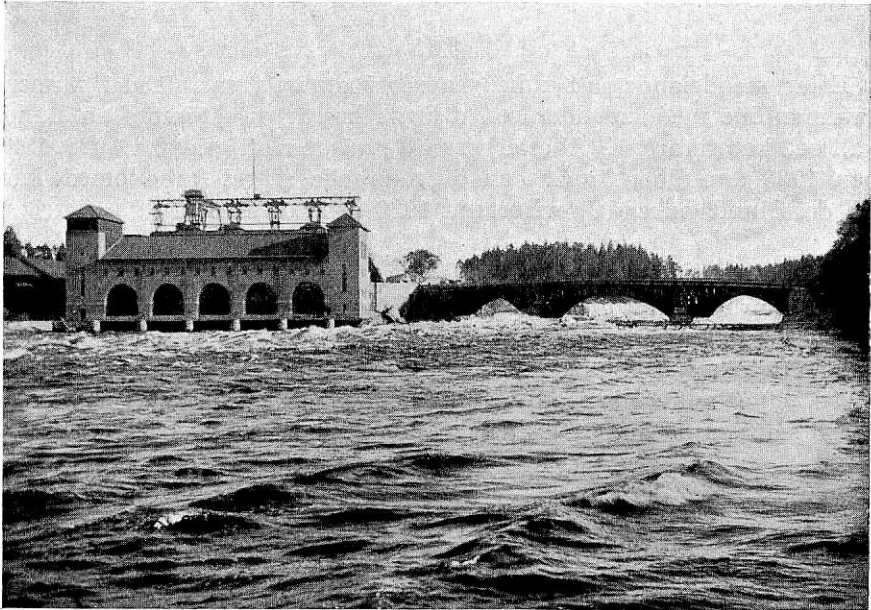
Trefaldighetskyrkan.

Skokloster.

Gamla Uppsala.

Älvkarleby.

Lördagen den 24 september 1928.

Förhandlingarna togo sin början kl. 9,30.

§ 10.

Meddelade ordföranden, att föreningens styrelse tidigare å dagen nedlagt en minneskrans å framlidne chefen för Uppsala spårvägar direktören L. J. Ernfors' grav å Uppsala kyrkogård.

§ 11.

Återupptogs behandlingen av »Bromsfrågan», varvid ingenjören vid Carl Holmbergs Mekaniska Verkstads Aktiebolag i Lund Erik Anderberg i ett med skioptikonbilder beledsagat föredrag skildrade »Tryckluftbromsen Transit, system Holmberg-Anderberg». En sammanfattning av föredraget skulle biläggas detta protokoll. (*Bil. G.*)

§ 12.

I denna fråga uppkom diskussion med inledningsanförande av direktören H. Ångström, Uppsala. Inlägget belystes av ljusbilder och skulle in extenso biläggas protokollet. (*Bil. H.*)

Härefter följde föreningens ordinarie årsstämma.

§ 13.

Efter meddelande, att räkenskapsåret omlagts så, att det numera sammanfölla med kalenderåret, utsågos herrar direktören Dan Lundvall och kamreraren O. Westerberg till *revisorer* att granska 1926, 1927 och 1928 års räkenskaper och överlämnade sekreteraren omedelbart till de sålunda utsedda revisorerna 1926 års räkenskaper.

§ 14.

På hemställan av ordföranden beslöts, att komplettering av *styrelsen* endast skulle företagas i den utsträckning, att antalet ordinarie ledamöter därefter komme att utgöra fem (5), med en (1) suppleant; och blevo, efter anteckning att styrelsemedlemmarna Lange och Reuter-svärd samt suppleanten Nerell icke stode under omval, härefter valda:

till *ordinarie medlemmar av styrelsen*:

Herr Gösta Hellgren för tiden till årsmötet år 1930

» Einar Hultman » » » » 1930

» Åke Nerell » » » » 1929

till *styrelsesuppleant*:

Herr Hilding Ångström för tiden till årsmötet år 1929.

§ 15.

Efter föredragning i påfordrade delar av styrelsens härvid fogade berättelse för verksamheten sedan senaste årsmöte beviljades styrelsen, på hemställan av revisorerna, ansvarsfrihet för sin förvaltning.

§ 16.

På förslag av ordföranden utsågos härefter förutvarande styrelseledamoten direktören Ivar Wendt, Jonsred, och t. f. byråchefen i Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen Axel Valsinger, Stockholm, till extra medlemmar av föreningen.

§ 17.

Härefter företogs till avgörande från senaste årsmöte bordlagt ärende angående *nya föreningsstadgar*.

Enligt beslut å sagda möte hade förslaget med vissa däri gjorda ändringar, som synts styrelsen nödiga företaga, sistlidne mars månad översänts till de olika företagen för granskning. Det sålunda utsända förslaget, över vilket yttranden inkommit från samtliga ordinarie medlemmar, genomgicks paragraf efter paragraf, och skulle detsamma med de ändringar, varom under behandlingen av denna fråga beslut fattats eller som eljest av redaktionella skäl vore erforderliga, snarast tillställas föreningens medlemmar för att från och med år 1928 träda i gällande kraft.

I överläggningen om detta ärende deltog jämte herr ordföranden herrar Kloo, C. G. Hultman, Ericsson och Schön.

§ 18.

Vid fråga om plats för 1928 års möte meddelade ordföranden i styrelsen för Hälsingborgs kommunala affärsverk, Anders Persson, att Hälsingborgs stads spårvägar år 1928 kunde fira sitt 25-årsjubileum och med anledning härav hade för avsikt inbjuda föreningen att sagda år avhålla sitt årsmöte i Hälsingborg.

Föreningen beslöt hänskjuta till styrelsen frågan om plats för nästkommande möte.

§ 19.

Härefter höll ingenjören O. Malmer, Göteborgs Spårvägar, föredrag om »Försöksresultat med olika byggetyper och kontaktskenor». (Bil. I.) Efter föredraget, som belystes av skioptikonbilder, förekom diskussion.

§ 20.

Sedan herr von Bahr övertagit ordförandeskapet, upptogs »Omnibussfrågan» till behandling.

I sitt inledningsanförande (Bil. K) redogjorde direktör Hellgren, Stockholm, för »Samarbetet mellan spårvägar och omnibussar».

I anslutning till direktör Hellgrens anförande framställde herrar Einar Hultman och Lärsson vissa frågor rörande samarbetet i Stockholm mellan spårvägar och omnibussar. Direktör Hellgren meddelade i sina svar, att omnibusstrafik med förorterna ännu icke införts av det med Stockholms Spårvägar hierade omnibussbolaget och att fråga om övergångsavgifter mellan de olika omnibusslinjerna ännu ej förekomme. Likaledes hade direkt trafik mellan dessa samfärdsmedel av ekonomiska skäl icke kommit till stånd.

§ 21.

Efter redogörelse av sekreteraren för Järnvägs- och automobiltrafikkonferensen i Stockholm 1927 (Bil. L) höll ingenjören vid Stockholms Centrala Omnibussaktiebolag Thor Lange ett med skioptikonbilder beledsagat föredrag om »Omnibussen och dess utveckling». Föredraget, som på grund av den framskridna tiden hölls i förkortat skick, skulle in extenso biläggas detta protokoll. (Bil. M.)

§ 22.

Som härutöver intet ärende förekom på föredragningslistan, eller då annan frågas upptagande till behandling icke föreslogs, förklarades mötet kl. 12.30 avslutat.

Efter gemensam lunch å »Gästis» avreste mötesdeltagarna i omnibussar, som ställts till förfogande av bl. a. Stockholms Centrala Omnibussaktiebolag, till Flottsund. Under vägen demonstrerades av direktör Ångström pågående rälsutläggning och andra arbeten vid spårvägsanläggningen Uppsala—Mälaren. Vidare avlades besök vid Ultuna Lantbruksinstitut.

Från Flottsund ställdes färden med Ängfartyget Fyris II till Skokloster, vars storartade samlingar genomgingos under ledning av slottets rustmästare.

Efter återkomsten till Uppsala intogs gemensam middag å Gästis.

Söndagen den 25 september 1927 gjorde kvarvarande mötesdeltagare en utflykt till Gamla Uppsala och Älvkarleby.

Vid protokollet:
Wilh. Augustinsson.

Justeras:

Gösta Helligren.
Hilding Ångström. Håkan Bodman.»

Styrelsen för Svenska Spårvägsföreningen får härmed till årsmötet 1927 avgiva följande

BERÄTTELSE.

1. Årsmötet 1926 och Skandinaviska spårvägsmötet:

Föreningens enskilda årsmöte avhölls i Oslo den 10 juni 1926 och var besökt av c:a 40 personer. Vid mötet, som endast hade att behandla rena föreningsangelägenheter, voro 13 av föreningens ordinarie medlemmar representerade, varjämte 2 extra medlemmar närvaro.

Under dagarna den 10—13 juni 1926 avhölls i Oslo det första skandinaviska spårvägsmötet, för vilket Norske Sporveiers og Lokalbaners Forening stod såsom inbjudare.

2. Medlemmar:

Någon förändring härvidlag har icke ägt rum, utan föreningen består fortfarande av följande medlemmar:

Hedersledamot: Kaptenen Ernst Hjortzberg.

Ordinarie medlemmar:

Aktiebolaget Stockholms Spårvägar.

Gefle Stads Spårvägar.

Göteborgs Spårvägar.

Hälsingborgs Stads Spårvägar.

Järnvägsaktiebolaget Stockholm—Saltsjön.

Jönköpings Spårvägar.

Karlskrona Stads Spårvägar.

Lidingö Trafik Aktiebolag.

Luossavaara—Kiirunavaara Aktiebolag.

Malmö Stads Spårvägar.

Norrköpings Spårvägar.

Stockholm—Rimbo Järnvägs Aktiebolag.

Sundsvalls Spårvägs Aktiebolag.

Trafikaktiebolaget Stockholm—Södra Lidingön.

Upsala Spårvägs Aktiebolag.

Extra medlemmar:

Byrådirektören I. Billing.

Kommerserådet A. F. Enström.

Byrådirektören E. C. Ericsson.

Statsinspektören K. Landtmansson.
 Direktören Erik Lundin.
 Trafikchefen K. A. Pallin.
 Majoren L. W. Ståhle.
 Maskininspektören L. W. Ståhle.
 Ingenjören Percy H:son Tamm.
 Kaptenen Gustaf Östberg.

Föreningens ordförande, konsul A. Hultqvist, avled genom olyckshändelse den 19 juli 1926. Herr Hultqvist har varit verksam i Svenska Spårvägsföreningen sedan år 1906, då Norrköpings spårvägar, vilkas chef han var, inträdde som medlem i föreningen. Redan nästföljande år invaldes han i styrelsen och utsågs samtidigt till sekreterare. Sedan år 1923 har han beklätt ordförandeposten.

För det utmärkta och oegennyttiga arbete, som herr Hultqvist nedlagt i föreningen, och för det levande intresse, han ständigt visat för dess verksamhet, skall föreningen alltid stå i stor tacksamhet till den bortgångne.

Efter senaste årsmöte har föreningen lidit ytterligare en förlust, i det ingenjör Walter Schmidt, Sundsvall, den 27 mars 1927 avlidit. Sedan år 1923, då han tillträdde sin befattning såsom chef för Sundsvalls spårvägar, har han som representant för detta företag med intresse deltagit i föreningens arbete.

3. Styrelse:

Efter komplettering vid årsmötet i Oslo bestod styrelsen av följande ledamöter:

Herrar konsulen A. Hultqvist,	vald till ord. stämman	1929
ingenjören C. A. Reuterswärd,	» » » »	1928
direktören Einar Hultman,	» » » »	1927
ingenjören O. Lange,	» » » »	1928
direktören Ivar Wendt,	» » » »	1929
direktören Gösta Hellgren,	» » » »	1927
direktören Åke Nerell, suppl.	» » » »	1927

Vid styrelsesammanträde den 24 november 1926 har till ordförande efter konsul Hultqvist, vars styrelseplats fortfarande är vakant, valts direktör Gösta Hellgren.

Styrelsen har avhållit sammanträden den 24 november 1926 samt den 30 mars och den 19 juni innevarande år.

4. Behandlade ärenden, kongresser m. m.:

Föreningens skrivelse till Konungen om eventuellt införande av 15-öres mynt skall enligt Kungl. Maj:ts beslut till ingen åtgärd föränleda.

Föreningen har genom ordföranden avlåtit yttrande till Konungen med anledning av ifrågasatt utredning om ändrade villkor för framdragande av elektriska starkströmsledning för järnvägar och spårvägar inom stadsplanelagda områden.

Efter inbjudan från kommunikationsdepartementet hava representanter för föreningen närvarit vid järnvägs- och automobiltrafikkonferensen i Stockholm den 23—25 maj 1927.

Likaledes har föreningen varit representerad vid »Internationaler Strassenbahn- und Kleinbahnverein»s kongress i Köpenhamn den 19—24 juni 1927.

5. *Kommittéer inom föreningen:*

Kommittén för »*Spår och ledningar*» kommer att till årsmötet 1927 avgiva rapport. Kommitténs sammansättning är fortfarande:

Ingenjören O. Lange, Hälsingborg.
 Baningenjören R. Gripe, Stockholm.
 Majoren L. W. Ståhle, Kalmar.
 Ingenjören Anders Bergman, Malmö.

Kommittén för »*Rullande materiel, verkstäder och hallar*», vars medlemmar äro:

Maskiningenjören E. Grotte, Saltsjöbaden.
 Direktören Einar Hultman, Malmö.
 Avdelningschefen O. Malmer, Göteborg.
 Maskiningenjören E. Engdahl Stockholm,

har anmält sig icke hava någon rapport att avlämna.

6. *Representanter i utländska föreningar m. m.:*

Union Internationale de Tramways, de Chemins de Fer d'Intérêt Local et de Transports Publics Automobiles:

Direktören Gösta Hellgren, Stockholm.

Internationaler Strassenbahn- und Kleinbahnverein:

Direktören Einar Hultman, Malmö.

Fullmäktige i Sveriges Tekniskt-Industriella Skiljedomsinstitut:

Direktören Gösta Hellgren, Stockholm.

Direktören C. A. Reuterswärd, Göteborg.

Suppleanter:

Direktören Åke Nerell, Stockholm.

Ingenjören O. Lange, Hälsingborg.

Elektriska standardiseringskommitténs utskott för elektriskt banmaterial:

Maskiningenjören E. Engdahl, Stockholm.

Maskininspektören L. W. Ståhle, Stockholm.

7. Sekretariatet:

Sekretariatet, som under år 1926 haft sitt säte i Norrköping, är från och med den 1 januari 1927 förlagt till Stockholm med adress Tegnérsgatan 2 A.

I samband med sekretariatets förflyttning har föreningens sekreterare, ingenjör Thore Frisk, avgått och efterträts av ombudsmannen hos Aktiebolaget Stockholms Spårvägar, jur. kand. W. Augustinsson.

Till ingenjör Frisk uttalas härmed ett tack för det goda arbete, han nedlagt såsom föreningens sekreterare.

8. Räkenskaper:

Enligt styrelsebeslut den 24 november 1926 har räkenskapsåret om-
lagts, så att detsamma numera sammanfaller med kalenderåret.

Föreningens ekonomiska ställning framgår av följande sammandrag
av räkenskaperna:

Enligt berättelsen till årsmötet 1926 utgjordes tillgångarna

av Kr. 4,872: 51

Inkomster för tiden 7/6—31/12 1926:

Ränta å kapital » 157: 41

Kr. 5.029: 92

Utgifter för tiden 7/6—31/12 1926:

Kostnader för årsmötet i Oslo Kr. 369: 82

Reseräkningar » 971: —

Trycksaker » 82: 15

Sekretariatet » 210: —

Kransar » 90: —

Porton, telegram m. m. » 177: 55

Diverse omkostnader » 153: — » 2,053: 52

Föreningens tillgångar den 31/12 1926 Kr. 2,976: 40

Stockholm i september 1927.

GÖSTA HELLGREN.

Ordförande.

Wilh. Augustinsson.

Sekreterare.

STADGAR FÖR SVENSKA SPÅRVÄGSFÖRENINGEN

Antagna å ordinarie föreningsstämma i Uppsala lördagen den 24 sept. 1927.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER.

§ 1.

Svenska Spårvägsföreningen utgör en sammanslutning av spårvägar och andra likartade trafikföretag. Föreningen har till uppgift att främja gemensamma intressen och verka för den lokala trafikens utveckling och framåtskridande. *Andamål.*

§ 2.

Föreningen består av ordinarie och extra medlemmar, hedersledamöter samt passiva medlemmar. *Medlemskap.*

- a) *Ordinarie medlem* i föreningen är varje sådant trafikföretag, som blivit av föreningen antaget till medlem. Ordinarie medlem skall i föreningen företrädas av viss person.
- b) Till *extra medlem* i föreningen må på förslag av styrelsen å ordinarie stämma utses enskild person, som genom sin verksamhet kan anses gagna föreningens syften.
- c) Personer, som gjort sig särskilt förtjänta om föreningen och dess verksamhet, må kunna inväljas som *hedersledamöter*.
- d) Till *passiv medlem* kan antagas svenska industriföretag och firmor, vilka genom sin verksamhet stå de lokala trafikföretagen nära och som därigenom anses kunna gagna föreningens intressen. Passiv medlem skall i föreningen företrädas av viss person.

Ansökan om inträde skall inlämnas till föreningens styrelse. På dess förslag äger inval rum vid föreningsstämma, varvid för inval erfordras minst $\frac{2}{3}$ av de avgivna rösterna.

§ 3.

Önskar medlem avgå ur föreningen, skall detta skriftligen anmälas hos styrelsen. *Utträde.*

Medlem kan på grund av motiverad hemställan från styrelsen uteslutas från föreningen genom beslut av ordinarie stämma. För dylikt beslut erfordras minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

FÖRVALTNING OCH REVISION.

§ 4.

Föreningens angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av 5—7 personer samt 1—2 suppleanter, valda bland dem, som företräda de ordinarie medlemmarna. *Styrelse.*

Ledamöter i styrelsen samt suppleanter väljas å ordinarie stämma för en tid av 3 år. Ledamöter såväl som suppleanter kunna återväljas.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt tillsätter sekreterare och kassaförvaltare.

Styrelsen sammanträder, då så av ordföranden anses erforderligt eller då minst 3 av styrelsens ledamöter så påfordra.

Styrelsen må ej fatta beslut med mindre än att 4 ledamöter äro tillstädes.

Rösterna räknas efter huvudtal. Vid lika röstetal gäller den mening ordföranden biträder.

Vid sammanträde föres protokoll, vilket justeras av ordföranden.

Revisorer. Räkenskaperna granskas årligen av 2 å ordinarie stämma utsedda revisorer.

STÄMMA OCH ÅRSMÖTE.

§ 5.

Stämma. Ordinarie stämma hålles varje år å tid och ställe, som av styrelsen bestämmes.

Extra stämma hålles, om sådant blivit vid ordinarie stämma beslutat eller om styrelsen finner extra stämma behöflig eller om minst en tredjedel av de ordinarie medlemmarna därom till styrelsen ingivit skriftlig framställning med angivande av den fråga, varför stämma begäres. Tid och ort för dylik stämma bestämmes av styrelsen. Vid extra stämma må icke förekomma till behandling andra ärenden än de i kallelsen angivna.

Rösträtt i föreningens angelägenheter tillkommer endast ordinarie medlem.

§ 6.

Årsmöte. Årsmöte hålles i omedelbart sammanhang med ordinarie stämma. Vid årsmöte äro följande berättigade deltaga:

en eller flera representanter för ordinarie medlem,
extra medlem,
hedersledamot,

passiv medlem genom sitt ombud samt
av styrelsen inbjudna, vilkas närvaro anses önskvärd.

Vid årsmöte fattas inga för medlemmarna bindande beslut.

§ 7.

Kallelse. Kallelse till stämma och årsmöte utfärdas av styrelsen och skall jämte förteckning över de ärenden, som vid stämma och möte ifrågakomma, vara tillställd varje medlem minst 14 dagar före stämman; förteckningen bör om möjligt vara åtföljd av särtryck av de föredrag och redogörelser, som förekomma vid mötet samt vid kallelse till ordinarie stämma av styrelsens årsberättelse.

Extra stämman må dock, om styrelsen så finner lämpligt, utsättas tidigare än 14 dagar efter kallelstens utfärdande.

Ärende, som önskas behandlat å ordinarie stämman, bör vara inlämnat till sekreteraren minst 6 veckor före stämman, på det styrelsen må allsidigt kunna behandla frågan. Förslag om ändring av dessa stadgar eller om föreningens upplösning skall vara sekretariatet tillhanda minst 2 månader före den stämman, å vilken ärendet skall behandlas.

Medlem må även å stämman föreslå ärenden till behandling.

Vid stämmor och årsmöten föras protokoll, som justeras av ordföranden och minst en annan å stämman utsedd person.

§ 8.

Vid stämman äger varje ordinarie medlem utöva rösträtt genom sin i § 2 omnämnda representant eller genom annat därtill särskilt befullmäktigt ombud.

Röstning.

Antalet röster beräknas enligt följande 10-gradiga skala:

Antal röster	Bruttoinkomst senaste räkenskapsår
1	intill 500,000
2	» 1,000,000
3	» 1,500,000
4	» 2,000,000
5	» 2,500,000
6	» 3,000,000
7	» 3,500,000
8	» 4,000,000
9	» 4,500,000
10	däröver

Medlem må icke rösta för mer än en femtedel av det vid stämman representerade röstetalet.

Röstning sker öppet, men val skall förrättas med slutna sedlar, såvida icke annorlunda enhälligt beslutes.

Utom i de fall, varom i §§ 2, 3, 11 och 12 nämnes, avgöras alla vid stämman förekommande frågor genom enkel pluralitet av de avgivna rösterna. Erhålla vid val flera lika antal röster, bestämmes utgången genom lottning dem emellan. Utfalla vid övriga frågors avgörande rösterna lika för skilda meningar, gäller den mening, ordföranden biträder.

Styrelsen må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken den är ansvarig, ej eller må kassaförvaltaren deltaga i val av revisorer.

§ 9.

Vid ordinarie stämman förekomma följande ärenden:

1. Val av ordförande för stämman och årsmöte.
2. Styrelsens berättelse för föregående året.

*Ärenden å
stämman.*

3. Granskning av styrelsens förvaltning och därmed sammanhängande ansvarsfrihet.
4. Val av styrelse.
5. Val av revisorer för granskning av kommande kalenderårs räkenskaper.
6. Behandling av övriga av styrelsen upptagna frågor.
7. Behandling av möjligen vid stämman framställda förslag.

§ 10.

Årsavgiften utgår:

Avgifter.

för ordinarie medlemmar efter deras röstetal med tillsvidare:

vid 1 röst kronor 200: —

» 2 röster » 250: —

samt sedermera med ytterligare kr. 50: — för varje röst.

Högsta årsavgift kr. 650: —.

för extra medlemmar kronor 10: —

för passiva medlemmar » 250: —

Hedersledamöter erlägga ingen avgift.

§ 11.

Ändring av stadgar.

Beslut om ändring av dessa stadgar är ej giltigt med mindre än att det fattats antingen enhälligt på ordinarie stämma eller ock av 2 på varandra följande stämmor, därav minst en ordinarie, och på den senast hållna med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

§ 12.

Upplösning av föreningen.

Beslut om föreningens upplösning är ej giltigt med mindre än att det fattats av 2 på varandra följande stämmor, därav minst en ordinarie, och på den senast hållna med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

Vid föreningens upplösning delas föreningens möjligen befintliga tillgångar i proportion mot gjorda insatser, såvida ej vid beslutets fattande angående föreningens upplösning annorlunda bestämts angående disposition av föreningens medel.